

Folkhälso- och Trygghetsplan 2012 -2015

Folkhälso- och Trygghetsplan
Borgholms kommun

INLEDNING

Folkhälso- och Trygghetsplanen omfattar alla kommunmedborgare i Borgholm och utgör grunden för ett framgångsrikt och långsiktigt arbete med folkhälso- och trygghetsfrågor.

Folkhälso- och Trygghetsrådet, FTR, har ett övergripande ansvar att samordna hälso- och trygghetsfrågorna i kommunen. Rådet ska arbeta med frågor som är angelägna för stora delar av befolkningen och som påverkar hälsan och tryggheten för kommunmedborgarna på ett positivt sätt.

Arbetet sker i samverkan med Folkhälsoarbetet i Kalmar län som utgår från den nationella folkhälsopolitiken samt Brottsförebyggande rådets nationella arbete. Den är uppbyggd av 11 målområden som omfattar de bestämningsfaktorer som har störst betydelse för den svenska folkhälsan. Det övergripande målet är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen.

Folkhälso- och Trygghetsplanen avser perioden 2012-2015.

Utifrån de 11 nationella folkhälsomålen har Borgholms kommun valt att arbeta med fyra av dessa:

- **Mål 1** – Delaktighet och Inflytande i samhället
- **Mål 3** – Barn- och ungas uppväxtvillkor
- **Mål 5** – Miljöer och produkter
- **Mål 11** – Tobak, alkohol, narkotika, doping och spel

Definitioner

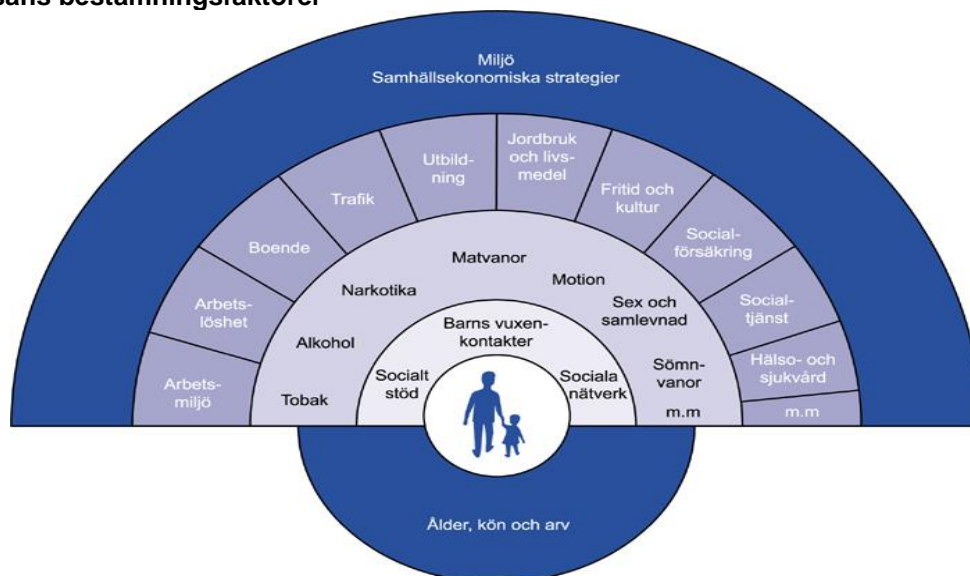
Hälsa

Världshälsoorganisationen har följande definition av hälsa: *Hälsa är ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och inte blott frånvaro av sjukdom och handikapp.*

Folkhälsa

Det samlade hälsotillståndet för människor inom ett avgränsat, geografiskt område.

Hälsans bestämningsfaktorer

Människors hälsa påverkas av en rad bestämningsfaktorer, enligt bilden ovan. Ålder, kön och arv är givna faktorer som inte går att ändra. Faktorer som till exempel bruk av tobak, alkohol och narkotika är livsstilsfaktorer som individen själv kan påverka. I halvcirkeln ovan beskrivs områden som påverkas av politiska beslut, exempelvis bostadsplanering, trafikmiljö och arbetsmiljöer.

Trygghet

Trygghet är ett vittomfattande begrepp som handlar om varje människas särskilda behov. Kommunmedborgaren skall känna sig trygg i sin kommun. Det betyder att man har en;

- Trygg uppväxt och skolgång
- Alla, oberoende av etnisk bakgrund, språk, ålder och kön skall känna sig trygga när de är ute på gator, vägar eller annan allmän plats
- Tryggheten skall också finnas i den egna bostaden och i den yttre miljön

Människors delaktighet och sociala gemenskap i boendemiljön har betydelse för tryggheten och för det brottsförebyggande arbetet.

Mål 1 – Delaktighet och inflytande i samhället

Delaktighet och inflytande i samhället är en av de mest grundläggande förutsättningarna för folkhälsan. Brist på inflytande och möjlighet att påverka den egna livssituationen har ett starkt samband med hälsa och trygghet.

För att nå det övergripande nationella folkhälsomålet ska särskild vikt läggas vid att stärka förmågan och möjligheten till social och kulturell delaktighet för ekonomiskt och socialt utsatta personer, samt vid barns, ungdomars och äldres möjligheter till inflytande och delaktighet i samhället.

Detta vill vi uppnå

- Ta tillvara ungdomars initiativ och idéer
- Att ungdomar upplever delaktighet och inflytande
- Ökad jämlikhet i hälsa mellan kvinnor och män
- Ökat valdeltagande i kommunvalet
- Bättre samarbete mellan kommun och landsting
- Ökad förståelse bland politiker för folkhälso- och trygghetsarbetet
- Aktiva pensionärer
- Ökad tillgång till kultur
- Ökat deltagande i samhällsplaneringen

Mål 3 – Barns och ungas uppväxtvillkor

Förhållanden under barn- och ungdomsåren har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. Insatser för att främja barns långsiktiga hälsa kan ske på flera arenor. Metoder för föräldrastöd syftar till att förbättra samspelet och relationen mellan barn och föräldrar i hemmet. Andra viktiga arenor är förskola och skola. Där utvecklar och tränar barnen på olika kompetenser, till exempel problemlösningsförmåga samt social och emotionell förmåga, som fungerar som skyddsfaktorer mot ohälsa. Psykiska besvär är en av de största orsakerna till ohälsa i befolkningen som helhet. Det finns goda möjligheter att förebygga psykisk ohälsa genom tidiga insatser under uppväxten.

Detta vill vi uppnå

- Ett tydligt föräldraskap
- Ökad hälsofrämjande livsstil
- Ökad självkänsla hos barn och ungdomar
- Barn och ungdomar ska bli sedda, hörda och mötas med respekt
- Samsyn och samordning kring arbetet med barn och ungdomar
- Hälsofrämjande skola
- Barn och ungdomar ska ges förutsättningar att delta i föreningslivet

Mål 5 – Miljöer och produkter

Miljöer och produkter är av grundläggande betydelse för folkhälsan och ska utgöra ett särskilt målområde. Målområdet miljöer och produkter är mycket brett och omfattar vitt skilda typer av miljöer och exponeringssituationer. För att kunna konkretisera arbetet med att finna lämpliga bestämningsfaktorer och indikatorer för målområdet har det delats upp i fyra delområden: sund utomhusmiljö, sunda produkter, sund inomhus- och närmiljö (inkl. buller) och säkra miljöer och produkter - skadeperspektivet.

Trygghet i bostadsområdet

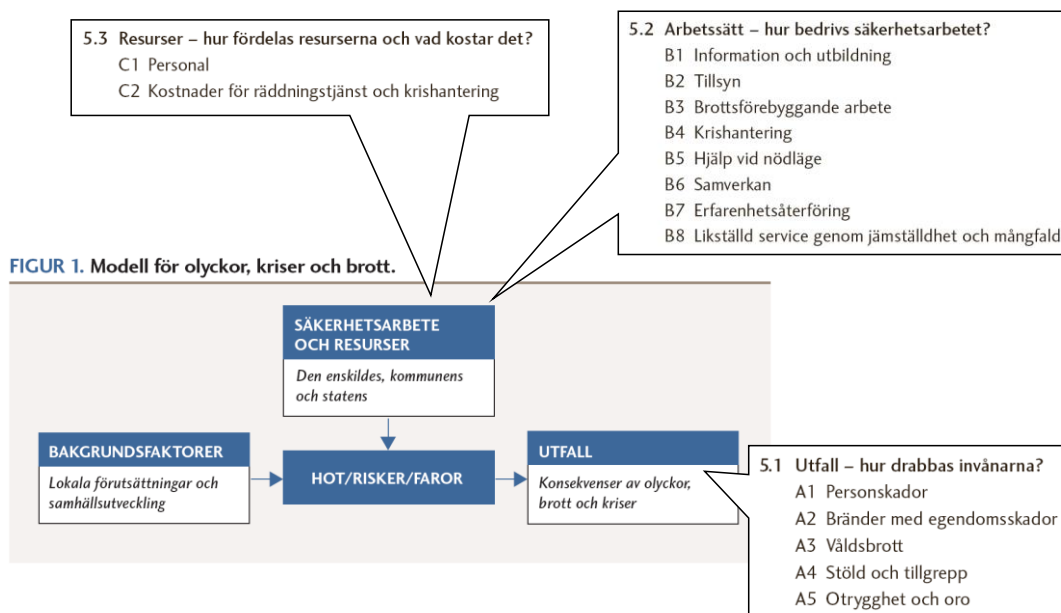
Bostadsområdet i tätorten eller på landsbygden är den plats där de flesta människor tillbringar en stor del av sin tid. Att känna sig trygg i sitt bostadsområde är därför särskilt viktigt. Faktorer som bidrar till att skapa otrygghet i bostadsområdet är t.ex. dåliga trafikmiljöer, dåligt upplysta och undanskymda platser och platser som ofta utsätts för brott, t ex klotter, bilstölder, skadegörelse.

Trygg på gator och torg

Begreppet gator och torg inkluderar alla allmänna platser där människor möts och umgås eller utträtar ärenden. Att känna sig trygg på gator och torg bör vara en självklarhet för alla. Upplevelsen kan vara olika beroende på ålder, kön, etnisk tillhörighet, sociala relationer, vana att vistas där och vilken tid på dygnet det handlar om. Faktorer som bidrar till att skapa otrygghet på gator och torg är t.ex. hårt trafikerade vägar och gator, dåligt underhållna vägbanor och trottoarer, dåligt belysta platser, känslan av att medmänniskor inte bryr sig eller vågar agera när någon utsätts för brott samt massmedias ibland onyanserade bild av brottsligheten.

Programteori och indikatorer

4

Detta vill vi uppnå

- Öka säkerheten för barn och vuxna
- Främja ett ekologiskt hållbart samhälle
- Förbättra säkerheten genom ökad belysning, bättre vinterväghållning och regelbunden kontroll av kommunens lekplatser
- Att invånarna i bostadsområdet bemöter varandra med respekt
- Att invånarna verkar för att ingen blir utsatt för våld eller mobbing
- Skapa förutsättningar för att vuxna bryr sig om och markerar när egna såväl som andras barn och ungdomar betar sig på ett "felaktigt" sätt
- Att alla tryggt kan besöka allmänna platser eller offentliga lokaler oavsett tidpunkt, ålder, kön eller etnisk tillhörighet
- Att alla tryggt kan ta sig fram på gata eller trottoar vare sig man har funktionshinder eller inte
- Att man tryggt kan ställa ifrån sig bil eller cykel
- Förhindra drogmissbruk och langning
- Att ungdomar erbjuds aktiviteter och positiva mötesplatser

Mål 11 – Tobak, alkohol, narkotika, doping och spel

Bruket av beroendeframkallande medel liksom spelberoende påverkar hälsan. Riksdag och regering har beslutat om mål och insatser inom alkohol-, narkotika-, tobaks- dopings- och spelpolitiken. De övergripande målen för samhällets insatser inom dessa områden är:

- Minskat bruk av alkohol och tobak
- Ett samhälle fritt från narkotika och doping
- Minskade skadeverkningar av överdrivet spelande

Detta vill vi uppnå

- Minska tillgången till tobak, alkohol, narkotika samt dopningspreparat
- Drogfri uppväxtmiljö
- Miljön runt ungdomsaktiviteter ska vara alkohol- och tobaksfri
- Upplysning om spelproblem
- Motverka spelmissbruk inklusive dataspel